

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Schildi[i] De Caucis

Schild, Johannes

Lvgd. Batav., 1649

Cap. IX. Cur vicerit Caucum Romanus. Et in se vincendi caussas habuit, & in hostibus. In se duas, Pervicaciam & Astum. Drusi confidentia, Caucum per ignota petentis undarum. Cui tamen fortuna pop. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13007

aliam ob causam, quàm quòd Italia finitimus videbatur, bellum illatum: quasi nefas esset, aliquem regem juxta imperii eorum (Romanorum) terminos esse. promente Trogi Epitomatore libro xxix. Frisoni tributa Drusus imperaverat: cui senatum quoque, magistratus ac leges Corbulo dedit, &, ne jussa exuerent, præsidium immunivit, Annal. xi. atque adeò pars factus erat imperii Romani Friso. Sed nata libertati natio, dominis infensa suis, aut malè fida, nunquam non pacem inter & bellum dubitare videbatur. Ergo, ne contermini Cauçi libertatem suis adsciscere sociam destinationibus auderet, in hunc quoque pila dirigenda, Visurgique & Albi fasces fuere securésque minitandæ. Tale de Britannia sua judicium consularis Agricola tulit: Sæpe (generum legis) ex eo audiui, legione una & modicis auxiliis debellari, obtinerique Hiberniam posse. Idque etiam adversus Britanniam profuturum, si Romana ubique arma, & velut è conspectu libertas tolleretur.

CAP. IX.

Cur vicerit Cauçum Romanus. Et in se vincendi causas habuit, & in hostibus. In se duas, Pervicaciam & Astum. Drusi confidentia, Cauçum per ignota petentis undarum, Cui tamen fortuna pop. Rom. subvenit. Artibus in Germanos rem gessit, & cênsuit gerendam, Tiberius. Tria reportanda victoria pignora reperit in hoste Romanus: Intestinam animorum distractionem,

Avaritiam honoris, Bibacitatem. A se Cherusci dissidebant. A Cheruscis Chatti. A Chattis Hermunduri. A Brueteris, horrendum in modum, vicini. Furor hodierna Germania, fatali rabie viscera sua laniantis. Cauci, ad evertendos finitimos, auxilia summisere Germanico. Sicuti Frisius opem tulerat ingredienti nostra Druso. Inter instrumenta propria servitutis, auxiliares. Vilia servitii pretia. Quae summates quoque Germania viros admiratores habuere. Obstricta Cauco Germania, propter ereptum triumphum ludibriis Arminium. Constanti deinde Caucum parendi dedignatione, dominaturientem sprevisse Romanum. In Notitia Imperii nullam conspici conscriptam e Cauco cohortem. Civilis Batavi cohors, e Caucis composita Frisisque, vino mersa, fraudi succubuit hostili.

MAjus, quam vicisse est, vincendi causas in se habuisse. Et in se Romanus habuit, & in hoste. Nam partim propria virtute consiliisque, partim inscitiam vitiisque subactorum, veluti gradibus ad id culminis ascendit, unde superbe posset antecedentium despectare magnitudinem imperiorum. Pervicacia singularis, & spiritus ab inopina sumens incrementa difficultate, non dubitavit obluenti vim facere nature. Quippe, decretum Vrbe perscribente, cum terris maria credebat in Urbis itura sententiam. Polybius lib. I. Καθόλας ἡ Ῥωμαῖοι πρὸς πάντα χρώματα τῆ βία, καὶ τὸ πρὸς τὸν οἰόμενοι δεῖν κατ' ἀνάγκην ἐπιτελεῖν, καὶ μηδὲν ἀδιύατον εἶναι σφίσι τ' ἅπασι δόξαντων, ἐν πολλοῖς μὲν καὶ ἰσθῆσι ἄλλ' τινὲς τοιαύτῳ ὄρωσι. ἐν τῇ δὲ πρὸς φανὸς σφάλλον, ἔ μάλιστα ἐν τοῖς καὶ θαλάτταν.

Id

Id est, Romani, quum in universum violentiam ad omnia adhibeant: & quidquid proposuerint, id necessario fieri debere existiment, nihilque eorum que semel decreverint, non posse fieri statuunt: efficiunt illi quidem pleraque omnia hoc tanto impetu, ex animi sententia: in quibusdam tamen clades patiuntur insignes, maximè autem in mari. Drusus, haud satis edoctus adversa casusque ponti, duce tamen audacia classem in Caucos rapuit: sed, æstu mutante, navibus ab unda destitutis, exercitum in anceps atque præruptum periculum adduxit: ut è libro LIII. Cassii Dionis apparet. Subvenit tamen obstinationi, correxitque pertinacis errorem fortuna, quæ sæpe pro ratione pop. Romano adfuit, & famam rebus ejus atque precium constituit. Est interim ubi abruptam damnavere contumaciam, & alio grassati ad victoriam cursu, Divæ Rationi sacra fecere, ne præbenti se deessent opportunitati, sed oblata casu flecterent ad incruenta consiliorum. Hinc vetus regnandi Tiberius destinata sub imperii quoque retinebat extrema, consiliis & astu res externas moliri, arma procul habere. Annal. VI. Idem qui se, nondum summæ rerum impositum, uniformi Bellonæ duplicem testatur antetulisse Minervam. In epistola ad nepotem Germanicum: *Se novies à Diyo Augusto in Germaniam missum, plura consilio*

quàm vi perfecisse. Annal. II. Vt ambigere jam
 vix lubeat, quin ab eo, artibus utente suis,
 Caucus quoque sit inlectus ad indecoram de-
 ditionem, exsultanti descriptam Vellejo. Quid-
 ni autem uteretur artibus? Obtulit usuro la-
 tera Germanus, in tantum à se ipso dissidens
 atque diversus, ut, ipsa suppetias accelerante
 Bellona, florere adversus externa non posset.
 Haud ferè opus erat, ut Drusus minor inlice-
 ret ad discordiam Germanos, Annal. II. ne-
 que, sicuti per Armenios, semina erant odio-
 rum jacienda, Annal. XII. Callidè pater Drusi:
 posse Cheruscis, ceterasque rebellium gentes,
internis discordiis relinqui. Duntaxat insanix re-
 linquendi suæ videbantur: adeò labefecerat ani-
 mos intestina distractio, scopulus, & nodus,
 & mora publicæ securitatis. In Cheruscis fa-
 ctiosi quidam, qui privatim degeneres, in pu-
 blicum exitiosi, nihil spei, nisi per res domi
 turbatas habuere, falsò potentiam novi regis,
 ex Arminii fratre progeniti, suspectantes, ad
 conterminos secessere populos, Annal. XI.
 Chatti, claudentes ab alia parte Chaucum,
 metu, ne hinc Romauus, inde Cherusci, *cum*
quibus æternum discordant, circumgrederentur, le-
 gatos in Urbem, & obsides misere. Annal. XII.
 Sed & adspice contusos à Chatto Cheruscis, in
 Germaniæ libello. Eisdem verò Chatts inter,
 & Her-

& Hermunduros atroci certatum prælio, dum flumen, gignendo sale secundum, confinis uterque populus ambit, *super libidinem cuncta armis agendi, religione insita.* Annal. XIII. De Bructeris, à Chaucis interluente discretis Amaso, cothurnata Tacitus, aut modum excedentia cothurni: *Nunc Chamavos & Angrivarios immigrasse narratur, pulsus Bructeris ac penitus excisis, vicinarum consensu nationum, seu superbiae odio, seu prædæ dulcedine, seu favore quodam erga nos Deorum. nam ne spectaculo quidem prælii invidere. super LX. millia non armis telisque Romanis, sed, quod magnificentius est, oblectationi oculisque ceciderunt.* Non ignorat antiqua vulnera, quod simile anhelanti superest, imperii Germanici corpus, quod, si sanctam servare fidem conjunctionis adamaret, inconcussum, immotumque, & suis viribus subnixum, non orbis terrarum, neque cunctæ gentes conglobatæ movere aut contundere quirent. At nunc, dum furialibus in viscera nostra facibus armati, bella domi parricidalia stringimus, in exitium suum misera respublica merces est. Quid restat, quàm ut æmuli Germanicæ magnitudinis, aut hostes, animitus applaudant ejusdem Cornelii voto, quo Bructerorum ille prosequitur excidium: *Maneat queso duræque gentibus si non amor nostri, at certè odium sui. nec non ei Claudii Ma-*

mertini, quod in genethliaco Maximiani legimus Imperatoris: *Vndique se barbaræ nationes vicissim lacerent & excidant, alternis dimicationibus & insidiis clades suas duplicent & instaurent.* A qua seu rabie, seu infelicitate Germani ne Caucos quidem excipere queo meos. Utique Cheruscum debellaturo polliciti sunt auxilia Germanico. Annal. I. *Chauci, cum auxilia pollicerentur, in commilitium adsciti sunt.* Unde Annal. II. Chauci memorantur, inter auxilia Romana versantes. Fuit enim hoc quoque veteri populi Romani consuetudine receptum, ut admittendo populorum, aut adsciscendo manus auxiliares, servituti destinatos, inter instrumenta propriæ servitutis, haberet. Ingens decus, exposito ad alarum periculosa socio milite, & accepto in medium legionario, terribilia cruore non suo bella patranti. Provinciarum sanguine provincias emebat: ac verè reputantibus, suismet invicti populi concidère viribus. Etenim fraternas in præliis impetivere facies, & arma popularium deterendo, suam, falsi fallentésque, magnitudinem detrivère. Conabatur in Caucum protendere fasces expeditio Drusina: non abnuit illi se pedestri militia jungere Friso: deprehensus erat in præsentissimo discrimine exercitus, ob ancipitia plemmyridis ignoratæ: ne periret, ac interceptos

ptos Cauci debellandi, conatus secum ad inferos deferret, opera labósque Frisonis intervenit. De quo lib. L I V. videndus. Quod passus à Frisone fuerat, id ausus est infligere Cherusco Caucus. Invitavêre forsitan hamata servitii pretia, sed levia, sed inania, torques, armillæ, stipendia, phaleræ, coronæ, & instar omnium civitas. Ad quæ Flavius quoque, Segestésque respexerunt, at qui viri? socer atque frater Arminii. In colloquio, quod indignabundum excepisse credo Visurgim (is enim colloquentes interfluebat) Arminius, *unde deformitas oris interrogat fratrem. illo locum, & prælium referente, quodnam præmium recepisset, exquiri: Flavius aucta stipendia, torquem, & coronam aliâque militaria dona memorat, invidente Arminio vilia servitii pretia.* Annal. II. Segestes verò, tanquam prudentiam victo victorique suam imputaturus, ad Germanicum fidenter: *Ex quo à Divo Augusto civitate donatus sum, amicos inimicósque ex vestris utilitatibus dilegi, neque odio patriæ (quippe proditores etiam iis, quos anteponunt, invisi sunt) verùm quia Romanis Germanis idem conducere, & pacem quàm bellum probabam. Idem violatorem federis (sic enim generum appellitabat) per ora differendo populorum, facilè potuit ad arma Romano socianda nostros, cum aliis, impellere Caucos.*

Qui

Qui tamen in illa ipsa acie, qua sanguinem suum dominationi commodabant alienæ, geniticæ non indecores existere libertati, sed verò immortali sibi merito veteris Germaniæ magnitudinem obstrinxere. Nam quòd curus triumphatoris haud auxit antecambulones Arminius, & formidatum Romæ caput eripuit illufuræ, Chauci gloria solius est. Enimvero manu, voce, vulnere diu pugnam sustentaverat: at inclinato tandem robore suorum, ac fugienti Vindelicis & Gallicis objicientibus signa cohortibus, proprio faciem cruore, ne noceretur, illinebat. *Agnitum à Chaucis inter auxilia Romana agentibus, emissumque tradiderunt.* Annal. II. Præterea, quidquid inclementius in patriam fecere, constanti deinceps excusavere rebellione. Nam & ipsi prurptionibus distinxere Romanum, & districturis copias addidere subsidiales. Denique, cum in Notitia Imperii frequentes inter Auxilia Palatina compareant Angrivarii, Chamavi, Bructeri, Ansivarii, Sali, Tubantes, Teruingi, aliique vel nullo, vel non multo fines nostros intervallo relinquentes, nulla comparet è Cauco conscripta cohors. Quasi pœniteret iterum proprio sanguine mercandæ servitutis, edoctum pridem, perire sibi, quidquid adstructum per bella Romanis iret. At non solæ victoriam hosti
pepe-

peperere dissensiones, & odia nationum, in mutuas desinentia clades; alia quoque nostros urere vitia, illicitæ hostilium destinæque machinationum. Princeps inter cetera graditur ab antiquis majoribus ad posteros propagata *Φιλοποσία*, quæ flagrantissimam cohortium Civilis, è Chaucis Frisiiisque compositam, ignobili dedit ac miserabili letho: quippe non campum sortitam, ardori convenientem suo, neque cæsam gladio, qui bellacem solatur in extremis animam, sed fraude hostium, & intemperie sua, nocturna circumventam obrutamque flamma, *Histor. I V. Namque & Civilis illuc intenderrat, non invalidus, flagrantissima cohortium suarum integra: quæ ex Chaucis Frisiiisque composita, Tolbiaci in finibus Agrippinensium agebat. Sed tristis nuntius avertit, deletam cohortem dolo Agrippinensium: qui largis epulis vinoque sopitos Germanos, clausis foribus, igne injecto, cremavere.*

CAP. X.

Cur reliquerit Caucum Romanus. Relicti causa vel imperium tetigere, vel imperantes. Imperio nihil, ultra Rheni fluenta, solidum ac duraturum. Victi Transrhenani, non domiti. Continuis in victorem rebellionibus insurrexere. Subinde crudelitate rectorum, & avaritiâ proritati. Quod in rebus pauperculis essent, in solas vinci se contumelias existimavere. Fortuna belli artem victos quoque docuit. Cotis instar acuit Germani robur atque fortitudinem Romanus. Sicut hujus, cum Samnite Gallus. Genere pugna, sub initia, Ro-
mani